

RIKSLØNNSNEMNDAS KJENNELSE AV 31. JULI 1980 I
SAK NR 3/1980

Twisten mellom Norsk Lærerlag og Norske Kommuners Sentralforbund vedrørende tariffrevisjonen 1980.

Nemndas sammensetning:

Fylkesmann Ragnar Christiansen, formann

Tryggedirektør Finn Alexander

Administrerende direktør Alf Hernes

Nestformann i Landsorganisasjonen i Norge, Leif Haraldseth

Viseadministrerende direktør i Norsk Arbeidsgiverforening,

Vilhelm Dahl

Formann i Norsk Lærerlag, Kari Lie

Avdelingsdirektør i Norske Kommuners Sentralforbund,

Karl Walter Tveter.

Formann Kari Lie og avdelingsdirektør Tveter er utpekt av partene i tvisten. I samsvar med lov av 19. desember 1952 om lønnsnemnd i arbeidstvister § 2.3 stemmer fra arbeidstakersiden Kari Lie og fra arbeidsgiversiden Karl Walter Tveter.

Partene har gjort rede for sine standpunkter ved skriftlige innlegg og muntlig prosedyre for nemnda under hovedforhandling den 28. juli 1980.

Etter at saken har vært drøftet i flere møter avsa Rikslønnsnemnda 31. juli 1980 denne

k j e n n e l s e :

Tariffavtalen mellom Norsk Lærerlag og Norske Kommuners Sentralforbund utløp 30. april 1980 etter lovlig oppsigelse, jf. Norsk Lærerlags brev av 25. januar 1980.

Tarifforhandlingene på den kommunale sektor tok til 17. desember 1979.

I møte den 30. januar 1980 fremla organisasjonene detaljert sine krav i forbindelse med tariffrevisjonen pr. 1. mai 1980.

Avsluttende forhandlinger ble ført i tidsrommet 15. til 26. april 1980. Norske Kommuners Sentralforbund kom

da fram til et anbefalt forhandlingsresultat med bl.a. Norsk Kommuneforbund, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, Norsk Sosionomforbund, Norsk Sykepleierforbund, Norsk Lærerlag, Norges Ingeniørorganisasjon - NITO, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund-Seksjon Kommune, Norsk Hjelpepleierforbund, Norske Sivilingeniørers Forening, Den norske tannlægeforening, Den norske veterinærforening, Norges Juristforbund, Norske Arkitekters Landsforbund, Norsk Psykologforening og Yngre lægers forening. Det ble brudd med Den norske lægeforening, Norsk Fysio kjemikerforbund og Norske Fysioterapeuters forbund.

Forhandlingene har vært gjennomført ved at like-lydende tilbud har vært gitt til alle de berørte organisasjonene.

Norsk Lærerlag har ca. 3 500 medlemmer innenfor dette tariffområdet. I den kommunale sektor er det i alt ca 180 000 arbeidstakere. I dette tallet er ikke medregnet de ansatte i Oslo og Bærum, ca 30 000 uorganiserte hjemmehjelpere samt undervisningspersonale i grunnskolen og i videregående skoler. De to sistnevnte gruppene er med hjemmel i tjenestetvistloven ført inn under tjenestetvistlovens område og har staten som forhandlingsmotpart.

Forhandlinger om sentrale justeringer og normeringer ble ført samtidig med revisjon av hovedtariffavtalen. Det anbefalte forhandlingsresultat omfattet derfor både revisjon av hovedtariffavtalen og justeringer/normeringer.

Norsk Lærerlags svarfrist ble satt til 6. juni 1980 kl 1200. Forhandlingsresultatet ble sendt ut til uravstemning. 80 pst. av Norsk Lærerlags medlemmer innenfor dette tariffområdet deltok i avstemningen. Av de avgitte stemmer var det 59 pst. nei og 41 pst. ja. Forhandlingsresultatet var derved nedstemt. For de øvrige arbeidstakerorganisasjonene ble de anbefalte forslag vedtatt av medlemmene, bortsett fra Norsk Sykepleierforbund's medlemmer hvor 52,6 pst. stemte nei.

Norsk Lærerlag gikk deretter til plassoppsigelse og med virkning fra arbeidstidens slutt 30. juni 1980 ble streik varslet for ca 280 førskolelærere. De fleste av disse er ansatt ved barnehager tilknyttet kommunale og fylkeskommunale sykehus (personalbarnehager). I tillegg tok Norsk Lærerlag ut ca 50 saksbehandlere ved skolekontorene. Med virkning fra arbeidstidens slutt 19. august 1980 ble det dernest varslet plassfratredelse for ytterligere ca 410 medlemmer i den kommunale sektor.

Parallelt med forhandlingen med Norske Kommuners Sentralforbund ble det ført forhandlinger mellom staten og Norsk Lærerlag. Også her kom en fram til et anbefalt forslag som ble sendt ut til uravstemning. 91 pst. av organisasjonens medlemmer innenfor tjenestetvistlovens område deltok i avstemningen: Av disse stemte 65 pst. nei og 35 pst. ja.

Riksmeklingsmannen kalte partene inn til mekling mandag 23. juni. Meklingen ble avviklet parallelt for begge tariffområder. På grunn av tvistenes fastlåste karakter fant imidlertid Riksmeklingsmannen det nytteløst å fortsette meklingen. Meklingen ble derfor hevet samme dag.

Ved provisorisk anordning av 27. juni 1980 ble det bestemt at tvisten mellom Norsk Lærerlag og Norske Kommuners Sentralforbund skal avgjøres av Rikslønnsnemnda.

På denne bakgrunn trakk Norsk Lærerlag i brev av 27. juni 1980 tilbake varslet om plassfratredelse etter arbeidstidens slutt 30. juni 1980.

Den provisoriske anordning av 27. juni 1980 har denne ordlyd:

"Med hjemmel i Grunnlovens § 17 blir det fastsatt:

§ 1.

Tvisten mellom:

1. Norsk Lærerlag og Norske Kommuners Sentralforbund
2. Norsk Lærerlag og staten

i forbindelse med revisjon av tariffavtalene våren 1980 skal avgjøres av Rikslønnsnemnda.

Det er forbudt å iverksette eller opprettholde arbeidsstans eller blokade til løsning av tvisten.

Reglene i lov av 19. desember 1952 nr. 7 om lønnsnemnd i arbeidstvister får tilsvarende anvendelse. I tvisten mellom Norsk Lærerlag og staten skal Rikslønnsnemnda sammensettes etter reglene i lov av 18. juli 1958 nr. 2 om offentlige tjenestetvister § 26.

§ 2.

Denne anordning trer i kraft straks."

Partenes påstander:

Norsk Lærerlag har nedlagt denne påstand:

"De inngåtte tariffavtaler mellom Norske Kommuners Sentralforbund på den ene side og Norsk Kommuneforbund m.fl. på den annen side suppleres slik:

1. Fra 1. mai 1980 hevet det generelle tillegget på lønnsregulativet til 12,6 pst.
2. Førskolelærer med ett års relevant tilleggsutdanning (3-årig utdanning) - stillingskode 6710 - lønns plasseres på stige fra lønnstrinn 13 til lønnstrinn 17. Opptjeningsår 8 år.
3. Styrere i barnehager og spesialinstitusjoner lønns plasseres i samsvar med Norsk Lærerlags krav.

Dette utgjør den nye tariffavtalen mellom Norske Kommuners Sentralforbund og Norsk Lærerlag."

Norske Kommuners Sentralforbund har på vegne av kommunene og fylkeskommunene nedlagt denne påstand:

"Det anbefalte forhandlingsforslag med Norsk Lærerlag av 26. april 1980 gjøres gjeldende som tariffavtale for medlemmene av Norsk Lærerlag med virkning fra 1. mai 1980".

Partenes anførsler:

Norsk Lærerlag (N.L.) har i det vesentlige anført:

Forhandlingene ble avsluttet 26. april 1980. Forhandlingene førte fram til et forslag som ble anbefalt av N.L.'s landsstyre.

Forhandlinger om sentrale justeringer og normeringer ble ført samtidig med revisjon av hovedtariffavtalen. Det anbefalte forhandlingsresultat omfattet derfor både revisjon av hovedtariffavtalen og justeringer/normeringer.

Forhandlingsresultatet ble sendt ut til uravstemning blant N:L's medlemmer innenfor dette tariffområdet. 80 % av disse deltok i avstemningen. Av de avgitte stemmer var det 59 % "Nei" og 41 % "Ja". Forhandlingsresultatet var derved nedstemt.

N.L.'s krav ved megling

N.L. var dermed i den situasjon at medlemmene hadde nedstemt et anbefalt forhandlingsresultat. I en slik situasjon har det vært nødvendig for organisasjonen å vurdere det anbefalte forhandlingsresultat i forhold til de organisasjonsmessige reaksjoner en har fått på tariffoppgjøret. N.L. understreker her to synspunkter:

- en sterk misnøye med førskolelærergruppens lønnsnivå i forhold til dens utdanningsnivå og totale arbeidssituasjon, og
- forholdet mellom lønnsutviklingen i privat- og offentlig sektor i de senere år samt den konstaterte mindrelønnsutvikling en i denne forbindelse har hatt innenfor offentlig sektor.

Det anføres at disse forholdene har vært av avgjørende betydning ved utarbeidelsen av de krav som ble fremsatt under meklingen mellom staten og N.L.

I N.L.'s brev til Riksmeklingsmannen av 6. juni d.å. heter det bl.a.:

"Ved hovedtariffrevisjonen med Norske Kommuners Sentralforbund var de sentrale justerings- og

normeringsforhandlinger pr 1. mai 1980 en del av hovedtariffoppgjøret. Ved justeringene fikk lønnsstigen for førskolelærere med 2-årig utdanning (kode 6709) og lønnsstigen for førskolelærere med 1-årig relevant tilleggsutdanning (kode 6710) samme opprykkstakt og lønnstrinns plassering.

Forhandlingsresultatet for lønnsstigen for førskolelærere med 2-årig utdanning - kode 6709 - aksepteres.

Lønnsstigen for førskolelærere med ett års relevant tilleggsutdanning (3-årig utdanning) - kode 6710 - kreves endret slik at lønns plasseringene blir ett lønnstrinn over lønnsstigen for førskolelærere med 2-årig utdanning."

Ibrev av 23. juni d.å. til Riksmeklingsmannen fremholdt N.L.:

"Norsk Lærerlag fastslår at en ramme som svarer til gjenoppretting av kjøpekraften på 1978-nivå er nødvendig for en rimelig utvikling av lønnsnivået for førskolelærere og annet personell i pedagogisk virksomhet. På denne bakgrunn og med henvisning til behovet for å få en markert oppvurdering av førskolelæreryrket, nevnt innledningsvis i Norsk Lærerlags brev av 24. januar d-å. til Norske Kommuners Sentralforbund, vil vi konkretisere vårt krav slik:

Norsk Lærerlag fremsetter som endelig krav vedrørende de generelle lønnsforbedringer følgende:

- Generelt lønnstillegg: 12.6 %
- Fellesbestemmelser og lavtlønn som i forhandlingsresultatet."

De krav som N.L. fremsatte under meklingen danner også utgangspunkt for N.L.'s påstand for Rikslønnsnemnda.

Den generelle begrunnelse for kravet:

På kommune- og statssektoren har en et felles lønnstrinns system. Det betyr at de lønnstillegg som gis på lønnsregulativet, må være de samme for begge sektorer. Ved fremsetting av krav på statssektoren, har N.L. lagt fram beregninger for at det generelle tillegget bør utgjøre

12.6 %. Dette kravet er derfor også fremsatt overfor Norske Kommuners Sentralforbund under meklingen.

Ved de ovennevnte beregninger har N.L. nyttet materialet fra den partssammensatte "gruppen som er neusatt for å tilrettelegge og vurdere statistikk og beregninger i forbindelse med tariffrevisjonen i staten våren 1980".

Beregningene bygger på statistisk materiale fra Statens Sentrale Tjenestemannsregister og fra NAF's lønnsstatistikk. Lønnsutviklingen for arbeidstakere i staten gjelder fra året 1977 til året 1979, og er beregnet etter alternativ I. Den tilsvarende statistikk for lønnsutviklingen for "arbeidere i NAF-bedrifter ialt", gjelder fra året 1977 til året 1979, og er beregnet på følgende måte:

$$\frac{36.94}{33.01} \times 100 - 100 = 11.9 \%$$

Beregningene er deretter omregnet til 1979-lønn.

N.L. aksepterer det resultat som en er kommet fram til under forhandlingene når det gjelder fellesbestemmelser, lavlønnsstiger og kronetillegget på lønnstrinnene 12 - 20.

Lønnsnivået for førskolelærere.

I Norsk Lærerlags krav av 24. januar 1980 ble det uttalt følgende:

"På grunnlag av utvidet ansvar og stadig flere pålagte oppgaver for førskolelærere samt en økende fysisk og psykisk arbeidsbelastning, vil Norsk Lærerlag for disse gjennom tariffoppgjørene først i 1980-årene kreve en opptrapping av lønnsnivået og en bedring av arbeidsvilkårene."

Ved en vurdering av førskolelærernes lønnsnivå, må en ta hensyn både til førskolelærernes totale arbeidssituasjon og til yrkesutdanningens lengde. Utviklingen i de senere år har vist at førskolelærernes arbeidsforhold og betingelser ikke er tilfredsstillende. De viktige oppgaver som førskolelærerne er tillagt, har ikke resultert i akseptable lønsmessige betingelser for disse. En negativ lønsmessig holdning til verdien av førskolelæreryrket kan få

uheldige virkninger for hele samfunnet, anfører N.L.

Førskolelærere har hatt en 2-årig grunnutdanning. Med den nye lærerutdanningsloven er grunnutdanningen blitt 3-årig. Førskolelærere i barnehage har vært avlønnet etter to ulike lønnsstiger:

- a) Stillingskode 6709 - førskolelærer med minst 2-årig utdanning: lønnstrinn 10 - 16.
- b) Stillingskode 6710 - førskolelærer med ett års relevant tilleggstudanning: lønnstrinn 11 - 16.

Etter tariffoppgjøret i 1978 har førskolelærere med 3-årig grunnutdanning blitt lønnet etter stillingskode 6710.

En del førskolelærere har i dag en 2-årig utdanning, men mange har tatt ett og to års tilleggstudanning etter grunnutdanningen. I de senere år har de fleste førskolelærere tatt 3-årig grunnutdanning.

N.L. mener at med begynnerlønn på lønnstrinn 10 og 11 og topplønn på lønnstrinn 16 er førskolelærerne for lavt lønns plassert. Ved justeringene opererte NKS med 2 blokker for lønns plassering for stillinger med 2- og 3-årige utdanninger. Disse lønns plasseringene var fra lønnstrinn 12 til lønnstrinn 16 og fra lønnstrinn 13 til lønnstrinn 17. Lik opptjeningstid til topplønn, 8 år. Begge førskolelærerlønnsstigen, kode 6709 og kode 6710, ble gitt den laveste avlønning, lønnstrinn 12 - 16.

N.L. aksepterer ved dette tariffoppgjøret denne lønns plassering for stigen for førskolelærere med 2-årig utdanning, kode 6709.

De stillinger som er plassert på stige fra lønnstrinn 13 til lønnstrinn 17, er bl.a. ingeniør, sosialkurator og bibliotekar. Disse stillingene har alle en utdanningslengde på 3 år, som er det samme som den 3-årige førskolelærerutdanningen, og det ville derfor være rimelig at disse stillingene lønnsmessig ble vurdert likeverdige.

Ved dette tariffoppgjøret har N.L. ikke fått noen reaksjon på kravet om endret lønns plassering for styrer i barnehage og spesialinstitusjon. N.L. vil her vise til at det har skjedd en del endringer av lønns plassering av arbeidsledere. Slik situasjonen er i dag, vil styrere i barnehage og spesialinstitusjon kunne lønnes likt med dem de er satt til å lede, anfører N.L.

Styrerstillingene er i dag innplassert på bestemte lønnstrinn, avhengig av barnehagen/spesialinstitusjonens størrelse. Kravet innebærer innføring av lønnsstiger og derigjennom heving av topplønn.

Iverksettelsesdato for tariffavtalen.

Den tariffavtalen Rikslønnsnemnda skal behandle for Norsk Lærerlags medlemmer, er for perioden 1. mai 1980 - 30. april 1982. N.L. fremholder at tariffavtalen må gjøres gjeldende for denne perioden, dvs. at avtalen trer i kraft fra 1. mai 1980.

Norske Kommuners Sentralforbund (NKS) har i det vesentlige anført:

Til sammen har det i dette tariffområdet vært ført tariffforhandlinger med ca. 20 arbeidstakerorganisasjoner.

Forhandlingene har vært gjennomført ved at likegyldende tilbud har vært gitt til alle de berørte organisasjoner.

Avsluttende forhandlinger ble ført i tidsrommet 15. til 26. april 1980. Norske Kommuners Sentralforbund kom da fram til et anbefalt forhandlingsforslag med bl.a. Norsk Kommuneforbund, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, Norsk Sosionomforbund, Norsk Sykepleierforbund, Norsk Lærerlag, Norges Ingeniørorganisasjon - NITO, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund - Seksjon Kommune, Norsk Hjelpepleierforbund, Norske Sivilingeniørers Forening, Den norske tannlægeforening, Den norske veterinærforening, Norges Juristforbund, Norske Arkitekters Landsforbund, Norsk Psykologforening og Yngre lægers forening.

Det ble brudd med Den norske lægeforening, Norsk Fysiokjemikerforbund og Norske Fysioterapeuters forbund.

De anbefalte forhandlingsforslagene er seinere vedtatt av disse organisasjoners medlemmer - bortsett fra Norsk Sykepleierforbunds og Norsk Lærerlags medlemmer.

Det anbefalte forslaget.

Hovedoverenskomstens DEL 2 er nå gjort felles for samtlige organisasjoner som en har Hovedoverenskomst med.

Videre har en innarbeidet i forhandlingsresultatet de sentrale justeringsforhandlingene som er gitt med virkning fra 1. mai 1980.

Dette gjelder justeringsforhandlinger som ved forrige tariffrevisjon var avtalt å skulle føres pr. 1. mai 1979, men som måtte utstå på grunn av lov om inntektsstopp. Den økonomiske rammen for disse forhandlingene er blitt satt til 0,6 pst. av lønnskostnadene. I tillegg er det ved årets tariffoppgjør satt av 0,3 pst. til sentrale justeringer pr. 1. mai 1980. Endelig er en vesentlig del av lavtlønnpotten benyttet til justeringer.

M.h.t. de nye fellesbestemmelsene peker Norske Kommuners Sentralforbund blant annet på følgende:

§ 1. Bestemmelsenes omfang.

Bestemmelsen er blitt utvidet slik at Fellesbestemmelsene nå gjelder alle arbeidstakere i et fast forpliktende arbeidsforhold med en på forhånd fastsatt arbeidstid. Den tidligere grense på 15 timer pr. uke er med andre ord bortfalt.

§ 8. Lønn under sykdom og svangerskap.

Paragrafen er tilpasset utvidelsen av § 1 (bestemmelsens omfang) slik at også nyansatte som arbeider mindre enn 15 timer pr. uke kan få sykelønn fra første arbeidsdag, såfremt vedkommende har tiltrådt stillingen.

Omsorgspermisjon i 2 uker til faren etter arbeidsmiljølovens § 31, nr. 2 skal nå gis med lønn dersom han overtar omsorgen for andre mindreårige barn i hjemmet eller dersom moren er syk i tilknytning til fødselen. Sykdommen må i såfall legitimeres med legeattest. Staten har fra før hatt lignende regel i sine fellesbestemmelser.

Det har videre kommet inn en ny bestemmelse som på visse vilkår gir adoptivforeldre med 9 måneders forutgående sammenhengende tjeneste rett til permisjon med lønn i inntil 3 måneder fra det tidspunkt de overtar omsorgen for adoptivbarn under 5 år.

§ 12. Lønnsansiennitet.

Norske Kommuners Sentralforbund peker på at bestemmelsen om godskrivning av tidligere offentlig tjeneste etter avbrudd nå er endret slik at all tidligere tjeneste skal godskrives. Endringen vil få konsekvenser for sykepleiere, sosialkuratorer, førskolelærere o.a. som tidligere ikke har fått godskrevet offentlig tjeneste før utdanning i ansienniteten.

Fravær i inntil 1 år i forbindelse med nedkomst

skal nå godskrives i ansienniteten. Staten har tilsvarende regel i sine fellesbestemmelser.

Ved overgang fra deltidstilling til heltidstilling og omvendt skal arbeidstakeren få beholde sin opp-tjente lønnsansiennitet.

Kap. 2. Lønnsregulativet.

Lønnsregulativet er på samtlige lønnstrinn økt med 11,3 pst. I tillegg er det gitt et kronetillegg fra og med l.tr. 12, til og med l.tr. 20. Gjennomsnittlig utgjør økningen på regulativet 11,8 pst. De enkelte godtgjøringer i Hovedoverenskomsten er i samsvar med dette blitt regulert med 11,8 pst.

Stillingsregulativet.

For Norsk Lærerlag's vedkommende ble partene under forhandlingene enige om følgende justeringer, fremholder Norske Kommuners Sentralforbund:

Førskolelærere

L.ans.	Nåv.ltr. kode	Nåv.ltr. kode	Krav kode	Krav kode	Tilbud kode
	6709	6710	6709	6710	6709/6710
0	10	11	12	13	12
2	11	12	12	13	13
4	12	13	13	14	14
6	13	14	14	15	15
8	14	15	15	16	16
10	16	16	16	17	
12			17	18	
14			18	19	

Tilbudet innebærer at alle førskolelærere i stillingskode 6709 får 2 l.tr.-opptrykk bortsett fra de som var plassert i l.tr. 16 pr. 30. april 1980. Videre innebærer det at alle førskolelærere i stillingskode 6710 fikk ett lønnstrinnsopptrykk bortsett fra de som var i l.tr. 16 pr. 30. april 1980.

Justeringene som er gitt til Norsk Lærerlag's medlemmer bør etter Norske Kommuners Sentralforbunds oppfatning sees i sammenheng med de justeringer som er foretatt for andre sammenlignbare stillinger i det mellomliggende sjiktet. Generelt kan det sies at det er foretatt tilsvarende justeringer for de aller fleste sammenlignbare stillinger i dette sjiktet. Videre er det i stor utstrekning foretatt en sammenslåing av de forskjellige stigenes stillinger med 2- og 3-års utdanning. Således er i alt 25 stillinger med en rekke forskjellige lønnsstiger ved dette oppgjøret slått sammen til to lønnsstiger.

Norske Kommuners Sentralforbund fremlegger for Rikslønnsnemnda en oversikt som viser hvilke stillinger førskolelærerne etter forslaget er plassert på linje med:

Stall-
lings-
betegn.

Stall- lings- betegn.	Stall- kode.	Stall- betegn.	Nytt l. tr.	Stall- kode.	Stall- betegn.	Nytt l. tr.
	0555	Ingeniør				
	1291	Sosialkurator				
	0130	Bibliotekar				
	6185	Helsesøster				
	6587	Distriktsjordemor				
	6209	Jordmor				
	6685	Psyk.sykepl.m.spes.skole i psyki. sykepl.,				
	6763	Lærer v/hjelpopleierskole.				
	6904	Driftsassistent				
		Installasjonsinspektør				
L.ans.	Nåværende lønstrinn		Nytt l. tr.	Nåværende lønstrinn		Nytt l. tr.
0	10 11 11 11 11 10 10 9 11 10 11		13	9 10 10 10 10 10 9 9 10 9 11 10 10 10 10		12
2	12 12 12 12 12 11 11 10 12 12		14	10 11 11 11 11 11 11 10 10 11 10 12 11 11 11 12		13
4	13 14 13 13 12 12 11 12 13 13		15	11 12 12 12 12 11 11 12 11 13 12 12 12 13		14
6	14 15 14 14 13 13 12 13 14 14		16	12 13 13 13 13 13 12 12 13 12 14 13 13 13 14		15
8	16 16 15 15 14 14 14 14 14 16 16		17	14 14 14 14 14 14 14 14 14 14 14 15 14 14 15		16
10	17 17 17 16 16 16 16 15 17 17			16 16 16 16 16 16 16 16 16 16 16 16 16 16 16		
12			16			16
14	17 17 17		17			17

Økonomiske konsekvenser av tariffoppgjøret.

Tariffrevisjonen i den offentlige sektor bygger direkte på meklingsresultatet LO/NAF.

Den økonomiske ramme for oppgjøret i den private sektor utgjør 8 pst. på årsbasis. Det er i den forbindelse bl.a. forutsatt at lønnsglidningen i løpet av 1980 ikke skal overstige 3 pst. i gjennomsnitt, anfører N.K.S.

Den økonomiske rammen for oppgjøret i det offentlige er beregnet til 8,66 pst. på årsbasis i staten og 9,53 pst. på årsbasis for kommunesektoren, eller henholdsvis 13,0 pst. og 14,3 pst. pr. dato.

I tillegg kommer for begge sektorer rammen for ikke gjennomførte justeringsforhandlinger fra tariffrevisjonen 1978-80 (jfr. meklingsforslaget 1. mai 1978). Rammen for disse justeringer er på 0,4 pst. på årsbasis eller 0,6 pst. pr. dato.

Årsaken til at den offentlige sektor har fått en noe høyere ramme enn rammen i den private er den såkalte mindre-lønnsutvikling i den offentlige i perioden 1. mai 1978 til 30. april 1980. For øvrig er tallene en opererer med i den private sektor og i den offentlige sektor ikke fullt ut sammenlignbare på grunn av forskjellige oppgjørformer, fremholder N.K.S.

Forholdene i den offentlige sektor er også forskjellige. Årets tariffoppgjør har en markert lavtlønnsprofil. På grunn av sammensetningen av arbeidstakergrupper, slår en slik profil sterkere ut i kommunene enn i staten. Kommunene hadde eksempelvis 97 000 arbeidstakere under tidligere 1.tr. 13, mens staten hadde 53 000.

Utgiftene på kommunesektoren er beregnet til ca. 1 milliard kroner på årsbasis og ca. 1,5 milliarder kroner pr. dato, anfører Norske Kommuners Sentralforbund.

Norske Kommuners Sentralforbund fremlegger følgende oversikt for å belyse de økonomiske konsekvenser av forslaget:

Ved årets tariffrevisjon på den kommunale sektor utgjorde den økonomiske rammen 14,3% pr.dato. I tillegg kommer utsatte justeringsforhandlinger - , 0,6 %

1,

Tariffrevisjonen 1980:

	Årsbasis	Pr. 1.mai 1980
Økonomisk ramme	<u>9,53 %</u>	<u>14,3%</u>
Den økonomiske ramme er bygget opp slik:		
Generelt tillegg	790 mill.	7,53 %
Fellesbestemmelsene	14 "	0,13 "
Justeringer	21 "	0,20 "
Lavtlønn	175 "	1,67 "
	<u>1000 mill</u>	<u>9,53 %</u>
		<u>14,3% 1501 mill</u>

11.

A. Justeringer (pr.1.5.80) ikke gjennomførte justeringsforhandlinger for foregående tariffperiode 1978/80. jfr. meklingsforslaget pr. 1.5.78:	42 mill	0,4%	0,6%	63 mill.
B. Justeringsavsetningen pr. 1.5.1980 fra tariffrevisjonen 1980:	<u>21 mill</u>	<u>0,20%</u>	<u>0,3</u>	<u>31 mill</u>
<u>Samlet</u> <u>Justeringspott pr.</u> <u>1980:</u>	<u>63 mill</u>	<u>0,6 %</u>	<u>0,9%</u>	<u>94 mill</u>

Når det gjelder det anbefalte forslaget fra oppgjøret mellom Norske Lærerlag og Norske Kommuners Sentralforbund har dette en total økonomisk ramme på ca. 17 pst. anfører Norske Kommuners Sentralforbund.

De enkelte komponenter i rammen har slik sammensetning:

Generelt tillegg	11,3 %
Kronetillegg på regulativet	1,0 %
Fellesbestemmelsene	0,2 %
Justeringer	4,8 %
	<hr/>
	17,3 %
	<hr/> <hr/>

Generelt til tvisten.

Etter Norske Kommuners Sentralforbund's syn har man kommet fram til en rimelig fordeling overfor de enkelte grupper ved årets tariffrevisjon. Det gjelder både grupper som hører til lavtlønnsjiktet, mellomjiktet og det høyere sjikt.

Selv om det er lagt stor vekt på å tilgodese lavtlønnsgruppen, innebærer årets oppgjør at det generelle tillegget er gitt med et likt prosenttillegg på alle trinn i regulativet. Dessuten er det gitt et varierende kronetillegg i regulativsjiktet 1.tr. 12 til 1.tr. 20 varierende fra kr 900.- til kr 150.- pr. år. Dette kronetillegget vil omtrent samtlige av Norsk Lærerlag's medlemmer dra nytte av, understreker Norske Kommuners Sentralforbund.

Også for mellomjiktet er det foretatt store lønnsjusteringer. Disse har bl.a. kommet førskolelærerne tilgode. Totalt har en beregnet kostnadene for Norsk Lærerlag's medlemmer til 17,3 pst. mens oppjøret for alle grupper sett under ett er på 14,9 pst.

Til tross for at en ved årets tariffrevisjon har prioritert lavtlønnsjiktet har likevel Norsk Lærerlag's medlemmer, som stort sett befinner seg på mellomjiktet, fått et klart bedre forhandlingsresultat enn hva som er gitt gjennomsnittlig.

På den kommunale sektor må tariffoppgjøret med de enkelte arbeidstakerorganisasjonene sees som en helhet og det må også sees i sammenheng med oppjøret mellom LO og NAF.

Av hensyn til andre deler av vårt arbeidsliv må Norske Kommuners Sentralforbund advare mot at Rikslønnsnemnda gjør noen påplussinger overfor Norsk Lærerlag på enkelte punkter i forhandlingsresultatet.

Norske Kommuners Sentralforbund anfører at dersom én organisasjon på den kommunale sektor skulle oppnå mer enn de øvrige arbeidstakerorganisasjonene, har disse tatt klart forbehold om at det da skal opptas nye forhandlinger. En eventuell endring av forhandlingsresultatet for Norsk Lærerlag's 3 500 medlemmer vil altså medføre at en også må starte opp med nye forhandlinger for de øvrige 176 500 arbeidstakerne i den kommunale sektor.

RIKSLØNNSNEMNDAS MERKNADER

Rikslønnsnemndas flertall Christiansen, Alexander. Hernes og Tveter med tilslutning av Dahl skal bemerke:

Twisten gjelder revisjon av tariffavtalen mellom Norsk Lærerlag og Norske Kommuners Sentralforbund.

Norsk Lærerlag (N.L.) har ca 3 500 medlemmer som omfattes av forhandlingene med Norske Kommuners Sentralforbund (N.K.S.). Totalt er det ca 180 000 arbeidstakere i den kommunale sektor - i dette tallet er ikke inkludert de ansatte i Oslo og Bærum samt undervisningspersonale i grunnskolen og videregående skoler. Dessuten er heller ikke ca 30 000 uorganiserte hjemmehjelpere medregnet.

Norske Kommuners Sentralforbund har ved vårens oppgjør forhandlet med ca 20 arbeidstakerorganisasjoner.

Forhandlingene har vært gjennomført ved at likelydende tilbud har vært gitt til alle de berørte organisasjoner. 26. april 1980 kom Norske Kommuners Sentralforbund fram til et anbefalt forhandlingsforslag med bl.a. Norsk Kommuneforbund, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, Norsk Sosionomforbund, Norsk Sykepleierforbund, Norsk Lærerlag, Norges Ingeniørorganisasjon - NITO, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund - Seksjon Kommune, Norsk Hjelpepleierforbund, Norges Sivilingeniørers Forening, Den norske tannlægeforening, Den norske veterinærforening, Norges Juristforbund, Norske Arkitekters Landsforbund, Norsk Psykologforening og Yngre Lægers forening.

Med Den norske lægeforening, Norsk Fysiokjemikerforbund og Norske Fysioterapeuters forbund kom det til brudd i forhandlingene og mekling er forestående.

De respektive organisasjoners medlemmer har seinere ved uravstemning vedtatt de anbefalte forslag bortsett fra Norsk Sykepleierforbund's medlemmer hvor 52,6 pst. stemte nei. Også Norsk Lærerlags medlemmer stemte nei til det anbefalte forhandlingsresultatet - 59 pst. nei og 41 pst. ja.

Forhandlinger om sentrale justeringer og normeringer ble i den kommunale sektor ført samtidig med revisjon av hovedtariffavtalen. Det anbefalte forhandlingsresultat omfatter derfor både revisjon av hovedtariffavtalen og justeringer/normeringer.

De krav Norsk Lærerlag fremsatte i meklingen danner grunnlag for påstanden som er nedlagt for Rikslønnsnemnda. N.L. krever for det første at det generelle tillegget på lønnsregulativet heves med 1,3 pst. enheter til 12,6 pst. Norsk Lærerlag krever også visse justeringer for førskolelærere med ett års relevant tilleggsutdanning (3-årig utdanning) og for styrere i barnehager og spesialinstitusjoner.

N.L. har som grunnlag for sin påstand særlig fremhevet to forhold. Det er en sterk misnøye med førskolelærergruppens lønnsnivå og totale arbeidssituasjon. Det kan videre etter N.L.'s mening konstateres en mindrelønnsutvikling i den offentlige sektor når man sammenligner med den private sektor.

Ved årets tariffrevisjon i kommunesektoren ønsket Norsk Lærerlag i likhet med Landsorganisasjonen denne gang et lønnsoppgjør som bl.a. tok sikte på å bedre de lavlønntes situasjon. Rikslønnsnemndas flertall konstaterer at dette synspunkt ved forhandlingene i betydelig grad har vunnet fram. Lavlønnsprofilen i kommuneoppgjøret kommer først og fremst til uttrykk gjennom justeringene av de laveste lønnsstigenene.

Hovedtyngden av N.L.'s medlemmer i dette tariffområdet befinner seg imidlertid i mellomsjiktet hva lønninger angår. På tross av den lavlønnsprofilen oppgjøret som helhet har, er det i betydelig grad tatt hensyn til den gruppe N.L. forhandler for. Det generelle tillegget er således ved dette oppgjøret gitt med en lik prosentsats (11,3) på alle lønnstrinn. Det anbefalte forhandlingsresultatet innebærer dessuten at det i ltr. 12-20 gis et varierende kronetillegg.

N.L. begrunner sitt krav om en høyning av det generelle tillegg bl. a. med en henvisning til beregninger som er foretatt vedrørende lønnsutviklingen i staten og den private sektor.

Norsk Lærerlag hadde som sitt utgangspunkt ved dette oppgjøret at disponibel realinntekt (kjøpekraften) skulle gjenopprettes på 1978-nivå for brede grupper. Såvel i det statlige som i det kommunale oppgjøret reduserte organisasjonene i løpet av forhandlingene dette åpningskrav.

For Rikslønnsnemnda er det fremlagt beregninger som konkluderer med at lønnstakere opp til mellom lønnstrinn 18 og 19 i skatteklasser 2 med 2 barn i gjennomsnitt vil få en forbedring i kjøpekraften sammenholdt med 1979. Disse beregningene synes å være akseptert av organisasjonene. N.L. må antas å ha en betydelig del av sine medlemmer innenfor det sjikt som opprettholder eller har oppnådd en forbedring av kjøpekraften sett i forhold til 1979.

For nemnda er det fremlagt beregninger som tar sikte på å gi et bilde av hvordan det anbefalte forslaget spesielt slår ut for N.L.'s medlemmer. Beregningene konkluderer med at kostnadene for denne gruppen går opp i ca. 17 pst. pr. 1. mai 1980, mens det tilsvarende tall for alle grupper sett under ett er ca 15pst. Rikslønnsnemndas flertall finner å kunne legge til grunn at forhandlingsresultatet relativt sett slår gunstig ut for N.L.'s medlemmer. Dette har først og fremst sammenheng med utfallet av justeringsforhandlingene - og dernest med krone-tilleggene.

N.L. krever at lønnstigen for førskolelærer med ett års relevant tilleggsutdanning (3-årig utdanning) - kode 6710 - endres slik at lønnplasseringene blir ett lønnstrinn over lønnsstigen for førskolelærer med 2-årig utdanning. N.L. peker bl.a. på at visse andre stillinger med samme utdanningslengde - ingeniør, sosialkurator og bibliotekar - er plassert på lønnstrinnstige fra lønnstrinn 13 til 17.

Norsk Kommuners Sentralforbund anfører på sin side at man på stigen 12-16 ved siden av førskolelærer finner andre stillinger som har 3-årig utdanning. Det gjelder bl.a. sykepleier, fysioterapeut og ergoterapeut.

Rikslønnsnemndas flertall er av den oppfatning at de enkelte deler av dette forhandlingsresultat må sees i sammenheng. De justeringer N.L. har fremmet for førskolelærere og for styrere må vurderes på bakgrunn av hva som ellers er oppnådd. Rikslønnsnemndas flertall finner også å måtte legge betydelig vekt på at det samme anbefalte forhandlingsresultat til nå er vedtatt av organisasjoner som representerer hovedtyngden av medlemmene innen kommunesektoren.

Rikslønnsnemndas flertall skal videre bemerke:

Inntektsoppgjøret våren 1980 er meget omfattende. De fleste grupper i samfunnet berøres av det. Myndighetenes opplegg har tatt sikte på at de enkelte grupper skal få en mest mulig ensartet behandling.

I den private sektor har LO og NAF etter mekling kommet fram til et anbefalt forslag som er vedtatt ved uravstemning.

Som ledd i arbeidet med å komme fram til et resultat i meklingen fremmet Regjeringen forslag om en rekke offentlige tiltak i forbindelse med oppgjøret.

Forslagene omfattet reduksjon i inntektsskatten i 1980, økt adgang til fradrag for fagforeningskontingent i inntekten før beskatning og økt barnetrygd fra 1. mai 1980. Til sammen utgjør den økonomiske ramme for tiltakene 1 400 millioner kroner i 1980.

Regjeringens forslag som var betinget av at de anbefalte forslag i tariffoppgjøret ble vedtatt, har fått Stortingets tilslutning.

LO/NAF-oppgjøret, sammen med det såkalte lønnsoverhenget fra 1979 og lønnsglidningen i 1980, forutsettes å gi en lønnsvekst på 8 pst. i gjennomsnitt fra 1979 til 1980.

Oppgjøret er i hovedsak basert på et generelt tillegg på kr 1,79 pr. time og at det etableres en lavlønnsordning med lavlønns tillegg fra 1. april, kombinert med en garantiordning som trer i kraft 1. oktober 1980. Det generelle tillegget tilsvarer ca 5,2 pst. På årsbasis utgjør det ca 3,9 pst. eller omlag halvparten av den totale ramme. Lavlønns tillegget gis med varierende satser fra kr 0,50 til maksimalt kr 3,00 pr. time for dem som kommer inn under ordningen.

Stortinget har gitt nødvendig bevilgning til den lønnsregulering for de statsansatte som følger av avtalen mellom staten og Statstjenestemannskartellet og Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund - Seksjon Stat.

Ved Rikslønnsnemndas kjennelse er samme avtale med virkning fra 30. mai 1980 gjort gjeldende mellom AF og staten. Det forhandlingsresultat som en kom fram til mellom staten og tre av organisasjonene bygger på rammen for LO/N.A.F.-oppgjøret.

Den økonomiske ramme for statsoppgjøret er satt til 9,06 pst. på årsbasis som utgjør 13,6 pst. pr. 1. mai 1980.

Kommuneoppgjøret bygger også direkte på LO/N.A.F.-oppgjøret. Som ved statsoppgjøret er det tatt hensyn til at de offentlige ansatte har hatt en svakere lønnsutvikling i forrige tariffperiode enn arbeidstakerne i den private sektor.

Den økonomiske rammen er i kommuneoppgjøret på årsbasis beregnet til 9,93 pst. pr. 1. mai 1980 til 14,9 pst.

Dette fordeler seg slik:

	Årsbasis	Pr. 1. mai 1980
Generelt tillegg	7,53 %	11,3 %
Fellesbestemmelsene	0,13 %	0,2 %
Justeringer	0,60 %	0,9 %
Lavlønn	1,67 %	2,5 %
	<u>9,93 %</u>	<u>14,9 %</u>

Kommuneoppgjøret har en noe videre ramme enn statsoppgjøret. Dette skyldes i vesentlig grad at det i kommunesektoren er flere ansatte som omfattes av de særlige lavlønnsordninger.

Norsk Lærerlag har for Rikslønnsnemnda lagt ned påstand om at det generelle tillegget heves med 1,3 pst. enheter til 12,6 pst.

En heving av rammen i kommuneoppgjøret med 1,3 pst. enheter pr. 1. mai 1980 vil anslagsvis bety merutgift på ca. 135 millioner kroner pr. år.

Nemndas flertall tar til etterretning ønsket om at det skal være et så godt samsvar som råd er mellom de økonomiske rammer som legges til grunn for oppgjøret i den private og i den offentlige sektor. Nemndas flertall finner at det ikke kan reises tilstrekkelig tungtveiende argumenter for å nytte en annen økonomisk ramme i kommuneoppgjøret enn den som representerer et tillegg til de kommunalt ansatte på 14,9 pst. pr. 1. mai 1980 (9,93 pst. på årsbasis).

Alle disse forhold tatt i betraktning er Rikslønnsnemnda kommet til at krav om økte generelle tillegg ikke kan tas til følge. Flertallet finner heller ikke å kunne ta til følge de justeringskrav for førskolelærer - kode 6710 - og for styrere, som Norsk Lærerlag har reist.

Arbeidstakernes faste representant, Haraldseth slutter seg i det alt vesentlige til flertallets merknader.

Rikslønnsnemndas medlem Kari Lie, vil uttale:

Norsk Lærerlag har i den skriftlige og muntlige redegjørelse overfor Rikslønnsnemnda begrunnet påstanden som har tre hovedpunkter.

Det første punktet gjelder økning av det generelle tillegget på lønnsregulativet fra 11,3% til 12,6%. Dette har sammenheng med beregninger som er foretatt i forbindelse med lønnsoppgjøret i statssektoren, der Norsk Lærerlag har påvist at den økonomiske rammen for oppgjøret må utvides for at den offentlige sektor og den private sektor skal få tilsvarende lønnsutvikling fra året 1977 til året 1980. Etersom kommune- og statssektoren har felles lønnstrinnsystem, må økningen på det kommunale regulativ bli den samme som på det statlige. Det må være et riktig lønnspolitisk prinsipp at det blir samsvar mellom lønnsutviklingen i privat og offentlig sektor.

På denne bakgrunn vil jeg vise til Norsk Lærerlags påstand og stemmer for at det generelle tillegget på lønnsregulativet heves til 12,6%.

Det andre punktet i påstanden gjelder lønsplassering for førskolelærer med 1 års relevant tilleggsutdanning (3-årig utdanning).

Fram til 30. april 1980 har førskolelærer med 3-årig utdanning hatt en lønnsstige som har ligget ett trinn over lønnsstigen for førskolelærer med 2-årig utdanning, unntatt på topplønn, der begge har stanset på l.tr. 16 etter 10 år. Lik topplønn har vært en skjevhet i systemet.

Ved de justeringsforhandlinger som har vært ført i forbindelse med årets oppgjør, er lønnsstigen for førskolelærere med 2-årig og 3-årig utdanning blitt sammenfallende med 8 års opptjeningstid til topplønn, som fortsatt er l.tr. 16. Det synes urimelig at det ikke skal gis lønsmessig kompensasjon for et ekstra utdanningsår. Lønsmessig likhet mellom grupper som har ulik utdanningsmengde virker svært uheldig. Det må være et riktig lønnspolitisk prinsipp at ulik utdanningsmengde fortsatt gir seg utslag i forskjellige lønsmessige kompensasjoner.

På denne bakgrunn vil jeg vise til Norsk Lærerlags påstand og stemmer for at førskolelærer med 3-årig utdanning på alle ansiennitetstrinn lønnes ett lønnstrinn over førskolelærer med 2-årig utdanning.

Det tredje punktet i påstanden gjelder lønsplassering for styrelere i barnehager og spesialinstitusjoner.

Slik situasjonen er i dag, vil styrelere i barnehage og spesialinstitusjon kunne lønnes likt med dem de er satt til å lede. Dette harmonerer ikke med det lønnspolitiske prinsipp som følges

i de aller fleste etater om at overordnet skal være lønnet høyere enn underordnet.

På grunn av den sterke utbyggingstakten av barnehager og dermed stort behov for både førskolelærere og styrere, er situasjonen den at en ødel nyutdannede førskolelærere starter sin yrkeskarriere i styrerstilling. Norsk Lærerlag har derfor funnet det rimelig at disse starter på de lønnstrinn som nå gjelder for styrere, og gis en lønnsmessig karriere ved innføring av lønnstiger til det nivå som Norsk Lærerlag mener er en riktig lønns plassering for styrere.

På denne bakgrunn vil jeg vise til Norsk Lærerlags påstand og stemmer for at styrere i barnehager og spesialinstitusjoner lønns plasseres i samsvar med Norsk Lærerlags krav.

Ikrafttredelse.

Rikslønnsnemnda viser til at det er enighet mellom partene om at tariffavtalen mellom Norske Kommuners Sentralforbund og Norsk Lærerlag skal gjøres gjeldende fra 1. mai 1980. Rikslønnsnemnda tar dette til etterretning.

S L U T N I N G

Det anbefalte forhandlingsresultat av 26. april 1980
gjøres gjeldende som tariffavtale mellom Norske
Kommuners Sentralforbund og Norsk Lærerlag for perioden
1. mai 1980 - 30. april 1982.

Ragnar Christiansen

Finn Alexander

Alf Hernes

Vilhelm Dahl

Leif Haraldseth

Karl Walter Tvetter

Kari Lie